

EMPRENEDORIA SOCIAL I COL·LECTIVA

ecos
de transformació
eines per a l'economia
social i solidària

Desembre 2018

#06

Algunes dades

2,2%

Percentatge del PIB que genera l'economia social a Catalunya. Equival a 4.566 milions d'euros (dades de 2014).

9.485

Nombre d'entitats de l'economia social i solidària a Catalunya.

183.978

Nombre de persones que treballen a entitats de l'economia social i solidària a Catalunya (amb un creixement interanual del 6,2% en creació de llocs de treball)

4.024

Nombre de cooperatives registrades (dades de maig de 2017), el 75% de les quals són de treball.

12.400

Persones que han participat en les accions dels Ateneus Cooperatius durant el 2018.

557

Projectes de creació o consolidació que han estat acompanyats durant el 2018.

Dades: aracoop.coop

L'emprenedoria que transforma és social i col·lectiva

Hi ha projectes emprenedors que volen transformar la realitat social, econòmica, política, cultural i ambiental. Projectes d'economia social i solidària que tenen l'objectiu de resoldre necessitats de treball, consum, finançament, habitatge, etc., i que es gestionen de manera col·lectiva i democràtica.

En l'emprenedoria social col·lectiva, tan important és el què, com el com i el perquè en diverses dimensions:

- personal, posant al centre les persones que promouen els projectes col·lectius, i això inclou l'atenció a les necessitats, expectatives i capacitats individuals.
 - relacional dins l'equip promotor, així com a la cura de les relacions que s'estableixen dins el projecte, els processos d'apropiació col·lectiva i les formes amb què es prenen les decisions.
 - tècnica i econòmica, tenint clar quines necessitats econòmiques es vol atendre i què es necessita per assolir-les, tant des d'un punt de vista tècnic com financer.
 - comunicativa, tenint present com expliquen qui són i per què fan el que fan, fugint dels paradigmes alienants del màrqueting.
 - societària, escollint qui decideix i com es prenen les decisions, partint de la base que la fórmula cooperativa és una de les més adients per a projectes col·lectius d'economia social i solidària.
-

Els principis que inspiren la pràctica cooperativa

1r principi: Participació voluntària i oberta

2n principi: Gestió democràtica

3r principi: Participació econòmica de
les persones sòcies

4t principi: Autonomia i independència

5è principi: Educació, formació i
informació

6è principi: Cooperació entre
cooperatives

7è principi: Interès per la comunitat

El mercat social

«El mercat social és la plasmació pràctica d'un circuit econòmic i de satisfacció de necessitats basat en els principis de l'economia social i solidària. És on es troben, es connecten, s'interrelacionen, intercooperen i s'articulen les pràctiques econòmiques basades en els valors de l'economia social i solidària.»

Informe del mercat social 2016, Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya.

Els projectes que aspiren a desenvolupar activitats econòmiques transformant les regles del mercat hegemònic es troben, sempre, en desavantatge. Les dinàmiques del mercat capitalista els aboquen a prioritzar el preu dels productes i serveis, a escanyar les despeses i, per tant, els sous, a competir, en comptes de cooperar, i tot plegat els posa en una situació fràgil i plena de contradiccions, ja que els valors formen part d'un altre paradigma.

Dotar-nos d'una xarxa de vincles, aliances, intercooperacions, confiança, suports mutus i complicitats serà clau perquè els projectes d'emprenedoria social col·lectiva vagin endavant.

ESPAIS DE REFERÈNCIA

Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya

La Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya, s'orienta prioritàriament a la creació de noves cooperatives, així com a la generació de llocs de treball en cooperatives existents.

Els ateneus cooperatius són l'espai de trobada, aprenentatge i reflexió col·lectiva, cooperació i transformació social per:

- esdevenir un espai de referència al territori;
- visualitzar l'economia social i cooperativa;
- fomentar la creació de noves empreses de l'economia social;
- generar riquesa i ocupació de qualitat als territoris.

A Catalunya hi ha 14 ateneus cooperatius, la gran majoria impulsats i desenvolupats per entitats d'economia social i solidària de cada territori.

aracoop.coop/ateneus-cooperatius

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

És l'entitat que agrupa, representa i lidera les empreses cooperatives de treball al nostre país.

És una organització empresarial íntegrament dedicada a la creació, el creixement i la promoció de les més de 3.000 empreses cooperatives de treball que, dia a dia, enforteixen l'economia i la nostra societat partint de principis democràtics. La Federació ofereix formació, acompanyament i enxarxament per a nous projectes cooperatius, a través de:

- sessions d'orientació i suport a la creació de cooperatives;
- banc de recursos per a la creació de cooperatives;
- apadrinaments cooperatius i orientació financera.

La Federació mesura la dimensió i les característiques de les cooperatives cada any a través del Baròmetre Cooperatiu, i ha creat ValorSocial.coop, una eina per avaluar i mostrar a la societat l'impacte i el retorn econòmic i social que generen les cooperatives de treball a Catalunya. Així mateix, edita i distribueix les revistes *Nexe* i *.Coop* per a la difusió del cooperativisme.

www.cooperativest treball.coop

Pam a Pam, mapa col·laboratiu de l'ESS a Catalunya

És una eina col·lectiva de mapatge que mostra que existeix una economia al servei de les persones a Catalunya i convida a participar-hi.

És una comunitat oberta que detecta i entrevista els punts que apareixen en el mapa, així com una forma d'articulació entre experiències d'economia solidària.

En el mapa, es poden trobar iniciatives de 15 sectors econòmics. Totes elles han estat entrevistades en profunditat seguint un qüestionari que conté 15 criteris d'economia social i solidària, que poden complir-se o no i en diferents graus; per estar present a Pam a Pam, cal complir-ne com a mínim la meitat més un.

Pam a Pam és un projecte obert a tothom que vulgui participar i contribuir que el projecte creixi. Les persones que mapegen s'anomenen «xinxetes»; elles són el cor de la comunitat Pam a Pam.

Xarxa d'Economia Social i Solidària de Catalunya

És una organització formada per més de 300 sòcies. Defensa un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris que funciona sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació. La XES promou, entre molts altres recursos:

- el Balanç Social, una eina de rendició de comptes i mesura d'impacte social, ambiental i de bon govern de les organitzacions. El Balanç Social avalua de forma sistemàtica, objectiva i periòdica sis grans característiques de tota empresa o entitat que

vulgui ser socialment responsable: la democràcia, la igualtat, el compromís ambiental, el compromís social, la qualitat laboral i la qualitat professional. Per fer-ho, cal accedir a una eina informàtica en línia que dona accés a un qüestionari general que ha d'omplir l'empresa; i també a tres conjunts de qüestionaris que poden respondre anònimament persones treballadores, empreses i/o persones usuàries o clientes i persones voluntàries.

xes.cat/comissions/balanc-social

- la Fira d'Economia Social i Solidària és un esdeveniment anual referent que vol mostrar l'ampli i variat ventall d'experiències i projectes de l'àmbit de l'economia social i solidària que existeixen al territori català. La primera edició de la Fira va celebrar-se el 2012 i des d'aleshores s'ha convertit en una cita imprescindible per al sector cada mes d'octubre. A la Fira, hi estan representats tots els productes i serveis necessaris per cobrir les necessitats de la vida quotidiana de les persones: habitatge, alimentació, oci, coneixement, cooperativisme, comercialització justa, serveis a persones i empreses, finances i assegurances ètiques, inserció laboral, empenedoria social, energies renovables, formació i educació, etc.

xes.cat/comissions/fira

- l'Escola d'economia social i solidària. La comissió de formació i publicacions de la XES és l'encarregada de generar eines, materials i documents de formació i divulgació en matèria d'economia social i solidària per tal de mantenir-ne i millorar-ne el coneixement entre organitzacions, món acadèmic, administració pública i persones individuals. Entre les seves tasques principals, hi ha l'organització d'activitats formatives; dues cites de referència són l'Escola d'Estiu i el Postgrau Economia Social i Solidària.

xes.cat/comissions/formacio-i-publicacions

I NOSALTRES, QUÈ HI PODEM FER?

- Estimeu-vos: l'amor que hi hagi dins el col·lectiu farà que els fonaments del projecte siguin sòlids.
- Cuideu-vos: la cura de les persones i de l'equip serà cabdal per a la salut, també, del projecte.
- Comuniquem-vos: en la mesura que expliqueu els vostres valors, mostrareu el vostre compromís i trobareu el ressò que necessiteu.
- Formeu-vos: no deixeu mai d'enriquir el vostre coneixement personal i enfortireu el projecte col·lectiu.
- Impliqueu-vos: el compromís amb la comunitat que us envolta enriquirà el projecte i facilitarà el seu arrelament social.
- Enxarxeu-vos: la implicació en projectes d'articulació territorial o sectorial té tot el sentit quan comenceu el vostre projecte.
- Intercoopereu: cooperant i enfortint altres projectes com el vostre construïreu mercat social.

DIRECTORI DE RECURSOS

ARTICULACIÓ

- **Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya**
cooperativest treball.coop
- **Xarxa d'Ateneus Cooperatius**
aracoop.coop
- **Xarxa d'Economia Social i Solidària de Catalunya**
xes.cat, xarxeslocals.xes.cat

COTREBALL I ENFORTIMENT COOPERATIU

- **Cafè de Mar, Santa Rita, 1, (Mataró)**
cafedemar.coop
- **Cal Temerari, Sant Esteve, 8-12 (Sant Cugat del Vallès)**
caltemerari.cat
- **Can Fugarolas, Tolón, 8-18, 1, (Mataró)**
canfugarolas.org
- **Coòpolis, Constitució, 19-25 (Barcelona)**
bcn.coop
- **CookinGirona, Força, 13, (Girona)**
cookingirona.com
- **GATS, Riu Llobregat, 47 (El Prat de Llobregat)**
gats.cat
- **Grup ECOS, Bailèn, 5 i Casp, 43 (Barcelona)**
grupecos.coop

- **LabCoop, Casp, 43 (Barcelona)**
labcoop.coop
- **La Bonne, Sant Pere Més Baix, 7, (Barcelona)**
labonne.org
- **Núria Social, Carme, 8 (Olot)**
nuriasocial.org
- **Uikú, Primer de Maig, 16 (El Prat de Llobregat)**
uiku.es
- **Verd Llima, Armengol, 1 (Barcelona)**
- **Sinèrgics, Quito, 19 (Barcelona)**
sinergics.cat

EINES

- **Balanç Social**
ensenyaelcor.org
- **Escola d'Economia Social i Solidària**
formacio.coop
- **Finançament Ètic i Solidari**
fets.org
- **Fira d'Economia Social i Solidària, FESC**
fesc.xes.cat
- **Opcions**
opcions.coop
- **Pam a Pam, Mapa col·laboratiu de l'ESS a Catalunya**
pamapam.org

* Per a qui necessiti conèixer eines de finançament ètic, consulteu *Ecos de transformació* núm. 2

Què és

LABCOOP?

És una cooperativa de segon grau i sense ànim de lucre dedicada a impulsar projectes d'emprenedoria social cooperativa. Labcoop acull, forma i acompanya projectes que tenen l'objectiu de resoldre necessitats de treball, consum, finançament, habitatge, etc., i que es gestionen de manera col·lectiva i democràtica. LabCoop comparteix un espai de treball amb una trentena d'entitats d'economia social i solidària que ofereixen un context acollidor per a noves iniciatives.

www.labcoop.coop

Què és

GRUP ECOS?

ECOS de transformació és un conjunt de materials i activitats d'economia solidària impulsat pel **Grup cooperatiu ECOS**. Aquesta iniciativa d'intercooperació agrupa 18 cooperatives i entitats que treballen en sectors d'activitat diversos i que té com a objectiu crear mercat social. Les cooperatives membres del grup estableixen sistemes de suport mutu i inversió col·lectiva i comparteixen serveis i aprenentatges. Donen feina estable, en conjunt, a un centenar de persones i agrupen 7.200 persones sòcies de consum.

www.grupecos.coop

Ecos Grup Cooperatiu

Bailèn, 5, bxs.

Casp, 43, bxs.

08010 Barcelona

93 532 36 26

info@grupecos.coop

www.grupecos.coop

eco^s

GRUP
COOPERATIU

Amb el suport de:

**Ajuntament de
Barcelona**